

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

435-OJE PLENARINĖJE SESIJOJE, ĮVYKUSIOJE 2007 M. BALANDŽIO 25-26 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Vertės ir tiekimo grandinės plėtros Europos ir pasaulio mastu

(2007/C 168/01)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2006 m. liepos 6 d. nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl *Vertės ir tiekimo grandinės plėtros Europos ir pasaulio mastu*.

Šis sprendimas buvo patvirtintas 2006 m. spalio 26 d.

Pramonės permainų konsultacinė komisija, kuri buvo atsakinga už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2007 m. kovo 6 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Joost van Iersel. Bendrapranešėjis Enrico Gibellieri.

435-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. balandžio 25-26 d. (balandžio 25 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 130 narių balsavus už, 1 — prieš ir 4 susilaikius.

I dalis. Išvados ir rekomendacijos

A. EESRK reikalauja didesnio sprendimus priimančių institucijų dėmesio vertės ir tiekimo grandinių vystymo koncepcijai arba, tiksliau sakant, tinklu sujungtų pramonės įmonių sąveikos sampratai bei interaktyvaus ES ir valstybių narių požiūrio šiuo klausimu.

B. Šie dinamiški procesai reikalauja prisitaikymo ir prisitaikimumo išnaudojant visus įmonių aspektus, įskaitant produkto apibrėžimą ir dizainą, paslaugas, rinkodarą ir finansinių bei žmogiškųjų išteklių valdymą. Šios užduotys yra dažnai pavedamos atlikti kitiems. Sujungimas tinklu reiškia, kad įmonės tampa vis labiau tarpusavyje susijusios pasaulio mastu ir kad gamyba bei paslaugos tampa vis labiau integruotos.

C. Šie dalykai įmones veikia labai skirtingai priklausomai nuo jų dydžio, padėties tiekimo grandinėse (tinkluose) ir sektorių, kuriuose jos vykdo veiklą. Stambios tarptautinės bendrovės paprastai užima gerą vietą visuose šių tinklų kūrimo proceso etapuose, o palyginti maži ir vidutiniai tiekėjai, kurie įsiterpia pradiniam arba tarpiniame etape (pirmas, antras, trečias ... tiekėjas), dažnai susiduria su II dalyje aprašytomis kliūtimis.

Šiame dokumente tokie tiekėjai vadinami PTĮ (pradinėmis ir tarpinėmis įmonėmis — šis terminas sukurtas specialiai šiai nuomonei) ⁽¹⁾.

D. Dauguma privataus sektoriaus darbų yra atliekami „mažesnėse“ įmonėse (žr. C punktą). Pažangiausios ir kūrybiškiausios iš šių įmonių turi lemiamos reikšmės tinklo ekonomikai. Šios plėtros apimtis yra tokia reikšminga, kad ji daro didelį poveikį ir makroekonominiam, ir makroekonominėms lygmeniai.

E. EESRK laikosi nuomonės, kad būtina gerinti aplinką, kurioje PTĮ vykdo veiklą. Šioje nuomonėje (žr. II dalies 3 ir 4 punktus) nustatomi pagrindiniai uždaviniai ir pateikiama nemažai pasiūlymų politikos klausimais, pavyzdžiui:

— požiūrio į PTĮ keitimas;

⁽¹⁾ Taigi ši nuomonė neliečia mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ), kaip nustatė Komisija ir dauguma valstybių narių. Minimos mažesnės įmonės yra tiekėjai, kurie gali turėti kelis šimtus darbuotojų, o vidutiniai tiekėjai — net tūkstančius darbuotojų. Abiejų rūšių įmonės užima pradinės arba tarpinės padėties tiekimo grandinėse; kitaip tariant, jos nėra galutiniai — paprastai didesni — gamintojai (paslaugų tiekėjai). Ši nuomonė neaprepia žaliavų tiekėjų, paprastai stambių įmonių, nors jos užima pradinę padėtį gamybos procesuose.

- šių įmonių bendradarbiavimo ir tarpusavio pasitikėjimo didinimas;
- sąlygų pasinaudoti finansavimu sudarymas;
- „prisirišimo“ ir „atsiskyrimo“ (angl. *lock-in* ir *lock-out*) poveikio mažinimas;
- intelektinės nuosavybės teisių laikymosi užtikrinimas;
- kova su konkurencijos iškreipimu nuosekliai, veiksmingai ir laiku taikant ES prekybos apsaugos priemones, kad būtų išvengta nesąžiningo importo;
- kvalifikuotų jaunų žmonių, ypač dirbančių inžinerijos srityje, pritraukimas į PTĮ;
- naujo tipo ES pramonės politikos įgyvendinimas, įskaitant jos požiūrį į sektorius;
- Septintosios bendrosios programos optimalaus naudojimo sąlygų sudarymas;
- tikslingų teisės aktų priėmimas ir biurokratijos mažinimas.

F. Kadangi trūksta visuotinai taikomo PTĮ apibrėžimo, sunku iki galo suvokti jų svarbą pramonės permainų ir globalizacijos procesuose. Turėtų būti daroma daug daugiau siekiant geriau informuoti apie jų atliekamą vaidmenį. Jeigu kurie nors (visi) pasiūlymai pagal E punktą bus įgyvendinti, daug būtinų sąlygų turi patenkinti pačios įmonės, kitas — politikos formuotojai, o dar daugiau — abi šios grupės kartu. Bet kokio pobūdžio sprendimai turi būti daromi glaudžiai bendradarbiaujant su visais atitinkamais suinteresuotais subjektais. Be to, Europos ir nacionaliniai komitetai turėtų sugebėti perduoti įtikinamą bendrą orientaciją politikos formuotojams.

II dalis. Pagrindimas

1. Įžanga

1.1 Klaidinga manyti, kad tiekimo grandinių atsiradimas yra modernus reiškinys, nes jos viena ar kita forma egzistavo nuo organizuotos gamybos pradžios.

1.2 Tačiau reikia pažymėti, kad didelis susidomėjimas tiekimo grandinėmis, nuožmios aplinkos, kurios priežastis buvo technologinė pažanga ir globalizacija bei visi su tuo susiję rinkas veikiantys veiksniai, rezultatu, išsivystė per keletą pastarųjų dešimtmečių. Šia tema plačiai diskutuojama daugelyje publikacijų ir konferencijų visame pasaulyje. Tradicinės linijinės sekos pakeičiamos sudėtingais tinklais ir integruotais gamybos procesais, kurie dažnai veikia daugelyje įmonių bei šalių.

1.3 Pastaruoju metu vertės ir tiekimo grandinės vis labiau viena su kita susipina. Apskritai, šiuo metu daugelyje sričių yra susidaręs vienas pasaulinis jų tinklas. Tai pateisina termino „tinklai“, o ne „grandinės“ vartojimą, nes pirmasis, be abejonės, yra trumpalaikiškesnis.

1.4 Vertės kūrimo tinklai (arba tiesiog „vertės tinklai“) patys tampa globalesni ir platesni. Dalis šio proceso yra visos Europos vertės tinklas, kurį padidino pastaroji ES plėtra.

1.5 Dabar suprantama, kad siekiant patenkinti įmonių poreikius paties veiklos gerinimo jau nebepakanka. Įmonių viduje vykdomų programų nauda, nors yra svarbi ir pageidaujama, nesuteikia galimybės joms pasinaudoti tuo, ką suteikia viena pasaulinė verslo veiklos vykdymo sistema. Įmonės privalo ieškoti sprendimų išorėje, jeigu jos nori išlikti moderniaame pasaulyje.

1.6 Todėl tinklo valdymas ir logistika šiuo metu užima svarbią vietą, įmonės skiria vis daugiau laiko ir pinigų optimaliam pelnui užtikrinti racionalizuodamos ir koordinuodamos vis sudėtingesnę veiklos ir paslaugų, kurios yra gyvybiškai svarbios modernios pramonės ir komercinėms operacijoms, tinklą.

1.7 Vadovų atsakomybės ir būtinų darbo jėgos įgūdžių prigimtis iš esmės pasikeitė visuose lygiuose, nes prireikė sprendimų, užtikrinančių optimalų pirkėjų, tiekėjų ir įmonių bendradarbiavimo lygį.

1.8 Šis šiuolaikinis išsivystymo lygis veikia visų kategorijų (dides, vidutines ir mažas) įmones nepaisant sektorių skirtumų ir sąveikos. Tačiau atrodo, kad stambių tarptautinių bendrovių padėtis dabartiniame procese yra geresnė negu PTĮ⁽²⁾.

1.9 Iš tiesų, du trečdaliai privataus sektoriaus darbuotojų Europoje dirba mažoms ir vidutinėms įmonėms. Daugelis iš jų yra PTĮ. Todėl šios rūšies įmonių gerovė turi ne tik mikroekonominę svarbą, bet ir makroekonominį poveikį.

1.10 Nors šios nuomonės tema yra vertės ir tiekimo grandinės plėtra, pirmiausia dėmesys sutelkiamas į pažangias (aukšto techninio ir kokybės lygio) PTĮ, turinčias potencialą augti ir vykdyti veiklą tarptautiniu mastu, arba tas, kurios jau dalyvauja pasaulinėje rinkoje⁽³⁾.

1.11 Todėl turi būti sukurti ir pagerinti metodai bei priemonės, kad šios rūšies įmonėms būtų sukurta sveika ir subalansuota aplinka, leidžianti joms klestėti ir gauti didžiausią naudą iš jų pajėgumų.

1.12 Nors įvairiuose sektoriuose tiekimo grandinės (tinklai) skiriasi, buvo prieita prie išvados, kad reikia iliustruoti šiame dokumente atliktą tyrimą kurio nors vieno sektoriaus analize. Todėl šios nuomonės 2 priedas skirtas pristatyti problemos nagrinėjimo atvejį automobilių pramonėje, kuris gerai iliustruoja kai kuriuos ypač svarbius klausimus. Šis sektorius buvo pasirinktas todėl, kad jis išsiskiria tiekimo grandinių (tinklų) sudėtingumu, kaip nurodyta 1 priede.

⁽²⁾ Žr. C punktą ir 1 išnašą.

⁽³⁾ Žr. 1 išnašą.

1.13 Europos įmonės dažnai pasirenka galimybę perduoti kitoms vieną arba kelias tiekimo grandinės grandis. Vėliau jos importuoja kitų įmonių rezultata ir, prieš paleisdamos jį į vertės tinklą, prideda prie jo savo vertę. Labai svarbu sukurti sąlygas, kurios visame procese leistų išlaikyti kuo aukštesnį pelno, užimtumo ir praktinės patirties lygį Europoje. Tai yra esminė sąlyga, nes praktinė patirtis vis dažniau tampa visateisiu gamybos veiksmu, kuris veikia per vertės kūrimo tinklus daugiausia naudojant neribojamą sienų, o ne paprastą tarpvalstybinį finansavimą ⁽⁴⁾.

1.14 Šiame dokumente aptariami būdai, kaip ES gali geriau prisidėti prie svarbių Europos tiekimo grandinės dalių (pridėtinės vertės) palaikymo ⁽⁵⁾.

2. Vertės tinklai ir pramonės permamos

2.1 Pramonės permamos glaudžiai susijusios su tinklo visuo-
menėje vykstančiu vertės kūrimu, kur svarbus vaidmuo skiriamas paslaugoms, pvz., konsultavimui, inžinerijai, logistikai ir rinkodarai. Kadangi vertikali integracija yra sulėtėjusi, proceso metu vykstantis vertės kūrimas dažnai pereina tiekėjui. Šis procesas tampa dar labiau daugialypis, kadangi daugelis šių tiekėjų taip pat yra globalių tinklų, kurie sukuria naują tarpusavyje priklausomybę tarp tiekėjų, dalys.

2.2 Tačiau ką iš tikrųjų reiškia terminas „pasaulinis“? Be svarbaus JAV ir Japonijos vaidmens, pastaraisiais dešimtmečiais į sceną įsiveržė kiti pasaulio regionai, pvz., vadinamosios BRIC šalys (Brazilija, Rusija, Indija, Kinija). Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad egzistuoja šios grupės dviejų pakopų narystė bei įtaka, ypač Indijos ir Kinijos, „dramatiškai kreciantis visą tiekimo grandinę ir vertės kūrimo geografinį mastą“ ⁽⁶⁾.

2.3 Atsižvelgdama į tai, ES turi stiprinti savo gebėjimą konkuruoti kurdamą pridėtinę vertę, kadangi kainos pagrindo konkurencija yra netikroviška ir neatitinka Sąjungos socialinių ir stabilumo vertybių.

⁽⁴⁾ Žr. kartu su šiomis eilutėmis „Trys globalizacijos rundai“, Ashutosh Sheshabalaya (autorė), „The Globalist“, 2006 m. spalio 19 d. leidinys (<http://www.theglobalist.com/DBWeb/printStoryId.aspx?StoryId=5687>).

⁽⁵⁾ Šios nuomonės užmojis remiasi ankstesnėmis ir rengiamomis nuomonėmis: Paslaugos ir Europos gamybos pramonės šakos: sąveika ir poveikis užimtumui, konkurencingumui bei produktyvumui (CCMI/035 — CESE 1146/2006 — OL C 318, 2006 12 23); Naujovės: poveikis pramonės pokyčiams ir EIB vaidmuo (CCMI/038, rengiama); Pramonės pokyčių teritorinis valdymas: socialinių partnerių vaidmuo ir konkurencingumo bei naujovių programos indėlis (CCMI/031 — CESE 1144/2006 — OL C 318, 2006 12 23); Europos logistikos politika (TEN/240, rengiama); Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tiekimo grandinės saugumo didinimo — prekių pervežimo (TEN/249 — CESE 1580/2006, dar nepaskelbta OL); Didelis mažmeninės prekybos sektorius — tendencijos ir poveikis vartotojams bei vartotojams (NAT/262 — CESE 381/2005 — OL C 255, 2005 10 14).

⁽⁶⁾ Žr. 4 išnašą.

2.4 Tiekimo grandinės ir tinklai plečiasi, nes pramoniniai procesai vis dažniau pasižymi produkcijos linijų suskaidymu ir produktų specializacija naudojant technologijų ir pritaikymo atskiram vartotojui skirtas priemones. Gamintojai gali standartizuoti pagrindines produktų dalis ir kartu palikti erdvę pritaikymui. Šis procesas vadinamas **masinės gamybos pritaikymu**.

2.5 Šiuos veiksmus skatina gamybos pramonės ir paslaugų sąveika ⁽⁷⁾, kuri lemia ribų tarp sektorių išnykimą. Informacijos ir ryšių technologijos (IRT) prie to prisideda plėsdamos sąveiką ir elektroniniu būdu teikiamas paslaugas.

2.6 Europos įmonės turėtų siekti kurti tiekimo tinklus, kurie apdorotų „išplėstinius produktus“ (produktų ir paslaugų sistemą), orientuotus į didelės pridėtinės vertės nišos rinkas. Net pačios gamyklos turi tapti dalyvaujančiais prekyboje sudėtingais produktais.

2.7 Nauji technologiniai ciklai dar labiau akcentuoja **žmogiškųjų išteklių vadybos** svarbą visuose lygmenyse ir pabrėžia tęstinio mokymosi, kaip pagrindinio konkurencingumo ir gebėjimo įsidarbinti elemento, būtinumą.

2.8 **Produktų gyvavimo ciklas** trumpėja ir keičiasi dėl didėjančios paslaugų bei gamybos sąveikos ir dėl to, kad konkurencija ir bendradarbiavimas (iki konkurencijos) daugelyje sričių įgauna pasaulinį mastą.

2.9 Šie pokyčiai stipriai veikia įmonių struktūrą ir dinamiškus jų santykius. Joms dažnai reikalinga **adaptacija ir reorganizacija**. Gamybos procesų specializacija, gamybos pritaikymas ir su gamyba susijusių paslaugų plėtojimas vis dažniau lemia paslaugų pirkimą iš trečiųjų šalių. Kita vertus, užsakomosios paslaugos gali paskatinti tolesnę specializaciją ir decentralizaciją.

2.10 Kartu su šiais procesais vyksta **koncentracija** per susiliejimus ir išsigijimus; kuo toliau procesai vyksta nuo vartotojų, tuo didesnė koncentracija ir susivienijimas.

2.11 Pasaulio mastu vyksta **užsakomųjų paslaugų atsiradimas ir įmonių perkėlimas** ⁽⁸⁾. Sparčiai auganti ekonomika naujose valstybėse narėse ir Azijoje labai prisideda prie šio proceso. Kiekviena iš šių valstybių siūlo savo kainų pranašumus

⁽⁷⁾ Šis klausimas išsamiai aptartas EESRK nuomonėje dėl *Paslaugų ir Europos pramonės šakų: sąveikos ir poveikio užimtumui, konkurencingumui bei produktyvumui* (CCMI/035, CESE 1146/2006).

⁽⁸⁾ CCMI nuodugnai ištyrė įmonių perkėlimą, jo apimtį ir rezultatus, iššūkius ir galimybes. Šio darbo rezultatai (nuomonė, informacinė ataskaita, išorinis tyrimas, konferencija) yra pristatyti leidinyje „Perkėlimas — iššūkių ir galimybių“. (ISBN: 92-830-0668-2; http://www.eesc.europa.eu/documents/publications/index_en.asp?culture=EN&id=141&details=1).

ir rinkų galimybes. Azija tampa neginčijamu nebrangios produkcijos ir paslaugų teikimo centru. Kinijoje ir Indijoje plėtojama nepriklausoma technologija. Į tokius procesus gali būti įtraukiamas veiklos perkėlimas, susijęs su darbo vietų praradimu. Tai darbuotojams gali sukelti nesaugumo jausmą. Kita vertus, įmonių perkėlimas gali padidinti užimtumą Europos įmonėse ⁽⁹⁾.

2.12 Sudėtingi plėtros procesai, atsirandantys dėl sandorių, susiliejimų ir įsigijimų, vykstančių visame pasaulyje, rodo, kad **perkėlimas**, kaip pokyčių gamybos ir paslaugų linijoje rezultatas, nėra linijinis arba vienakryptis procesas. Gamybos išlaidos sudaro tik platesnio svarstomų klausimų spektro dalį. Svarbūs ir kiti veiksmai, kurių neapėria šios nuomonės tema. Jie apima sudėtinę logistiką, dideles gabenimo išlaidas, aplinkosaugos problemas, reglamentavimo sistemas, intelektinės nuosavybės apsaugą ir žaliavų prieinamumą, taip pat technologiją ir specialią ekspertizę. Įvertinus visus šiuos aspektus, kartais naudingiau gamybą ir paslaugas grąžinti į Europą.

2.13 Kita vertus, perkėlimas taip pat gali paveikti naujovių diegimo veiklą, kuri paskatintų Europos praktinės patirties praradimą. Iš tikrųjų perkėlimas ilgai gali suardyti Europos pramonės šakų naujovių diegimo pajėgumus, jeigu nebus sustiprinta ES žinių ir mokslinių tyrimų bazė. Šiuo požiūriu didėjantis inžinierių skaičius Indijoje ir Kinijoje (45 proc. visų pasaulio inžinierių) parodo esmę.

2.14 Be to, tai, kad jauni labai kvalifikuoti žmonės palieka Europą arba teikia pirmenybę darbui stambiose bendrovėse ⁽¹⁰⁾, gali lemti kvalifikuotų žmonių trūkumą PTĮ.

2.15 Dažnai stambių bendrovių padėtis yra geresnė negu PTĮ ir leidžia joms susidoroti su pirmiau minėtais uždaviniais. Apskritai jos turi palyginti geresnes galimybes pasinaudoti bankais ir kapitalo rinkomis, įvairiais būdais bendradarbiauja su kitomis įmonėmis, turi galimybę pasinaudoti didelėmis rinkomis ir vadovauja paslaugų pirkimo iš trečiųjų šalių procesui. Tačiau jos ne tokios lanksčios kaip mažesnės įmonės.

⁽⁹⁾ Įmonių perkėlimo tyrimų tinklas, transatlantinis 6 mokslinių tyrimų institutų konsorciumas, neseniai atliko naujausią dvimetį tyrimą apie pasikeitimus verslo perkėlimo srityje. Roterdame įsikūręs Erasmus strateginis atnaujinimo centras atliko tyrimus Nyderlandų įmonėse ir priėjo šios išvados: „Verslo perkėlimo veikla neturėjo poveikio darbo vietų skaičiui Danijos įmonėse 57 proc. įmonių perkėlimo atvejų. Tačiau 39 proc. veiklos perkėlimo atvejų tai reiškė užimtumo nuostolius, o naujų darbo vietų Nyderlanduose buvo sukurta tik 4 proc. perkėlimo atvejų. Tyrimai rodo, kad vidutiniškai 37,8 naujų darbo vietų buvo sukurta įmonių perkėlimo vietose ir vidutiniškai 3,5 prarasta Nyderlanduose. Kitaip tariant, kiekvienai darbo vietai, kuri buvo prarasta Nyderlanduose, 10,8 naujų darbo vietų buvo sukurta užsienyje“.

⁽¹⁰⁾ Žr. 3.22 punktą.

3. Iššūkiai PTĮ

3.1 Visi rodikliai rodo, kad gamybos suskaidymo, pritaikymo individualiam vartotojui ir globalių tinklų kūrimosi procesas tęsis. Daugelyje sričių stambios tarptautinės įmonės veikia kaip strateginės lyderės, tačiau daug darbo atlieka vis augantis PTĮ skaičius.

3.2 Kartais PTĮ, nepaisant didelio potencialo, be pagrindo priima trumpalaikiškesnius sprendimus, turi dirbti labai sunkiai, kad pasiektų naujas rinkas, neretai priklauso nuo reguliarių didelių vartotojų užsakymų ir dažnai neturi tokių gerų galimybių pasinaudoti kapitalo rinkomis. Be to, joms dažnai gresia tiekimo grandinės sutrikimai, nes stambieji klientai nuolat reikalauja sumažinti kainas. Kituose punktuose atkreipiamas dėmesys į reikšmingiausius iššūkius, su kuriais jos susiduria.

Teisingo požiūrio suradimas

3.3 Daugelis gerinimo priemonių sąlyginai mažų ir vidutinių įmonių sistemos sąlygomis paprasčiausiai priklauso nuo nuostatų visuomenėje ir pačiose įmonėse. Kai kurios valstybės narės ir regionai yra geriau nusiteikę šio tipo įmonių atžvilgiu negu kitos. Todėl turėtų būti skatinamas dalijimasis geriausia praktika.

PTĮ tarpusavio pasitikėjimas ir bendradarbiavimas

3.4 PTĮ turi būti skatinamos bendradarbiauti ir rengti bendrus projektus. Toks bendradarbiavimas ir tokie projektai gali sustiprinti jų padėtį rinkoje bei palengvinti tiekėjų derybas su stambiais vartotojais. Jie taip pat galėtų padėti kompensuoti neigiamus prisirišimo prie tinklo (*lock-in*) ir atsiskyrimo nuo jo (*lock-out*) padarinius.

3.5 Turėtų būti remiamas atviro šaltinio programinės įrangos ⁽¹¹⁾ naudojimas ir laisvas priėjimas prie inžinerijos technologijų bei standartų. Labai svarbi PTĮ sąveika su mokslinių tyrimų institutais.

3.6 Įmonių grupės ir tinklai aplink svarbiausias įmones bei pramonines zonas, esančias labai industrializuotose ir aukštųjų technologijų aplinkose, gali būti labai naudingi ⁽¹²⁾, nes jie

⁽¹¹⁾ Žr. naujausią tyrimą dėl atviro šaltinio programinės įrangos poveikio IRT sektoriuje, kurį parengė MERIT Europos Komisijai (DG ENTR) 2007 1 26 (galutinis pranešimas parengtas 2006 11 20); <http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/doc/2006-11-20-flossim-pact.pdf>.

⁽¹²⁾ Vienas iš daugelio pavyzdžių yra Eindhoven-Leuven regionas, kuriame universitetų ir įmonių sąveika (sukoncentruotų pirmaujančioje tarptautinėje bendrovėje Philips) sukuria palankią aplinką daugeliui aukštosios technologijos MVĮ.

skatins įmonių bendradarbiavimo programas. Kaimyninių universitetų ir technologijos institutų bei atitinkamų vietinių ir regioninių institucijų bendradarbiavimas vaidina lemiamą vaidmenį. „Pramoninės zonos“ aplink technologinius centrus, mokslo parkus ir universitetus gali būti labai naudingos mažesniems įmonėms.

Finansinė aplinka

3.7 Bankai ir finansiniai tarpininkai plačiąja prasme turėtų būti skatinami prisiimti riziką. Statistikos duomenys rodo, kad JAV finansų pasaulis yra pozityviau vertina riziką, ir tai pasiteisina. Atviras priėjimas prie kapitalo rinkos Europoje yra būtinas, juo labiau, kad daugeliu atvejų finansinė našta, egzistuojanti gamybos procese, verčia pereiti nuo didelių įmonių prie mažesnių tiekėjų.

3.8 Pavyzdžiui, paslaugų pirkimas iš trečiųjų šalių automobilių pramonėje sukėlė finansinę problemą daugeliui įmonių, nes tiek kūrimo procesas, tiek atsipirkimo laikotarpis yra ilgi: kūrimo laikotarpis dažnai trunka 3-5 m., o atsipirkimo — 5-7 m. JAV ši problema yra iš dalies išspręsta suteikiant lengvesnį priėjimą prie privataus kapitalo, o daugelyje besivystančių šalių — naudojant labai palankias mokesčių taisykles ir valstybės pagalbą. Šioje srityje sąlygas Europoje ypač reikia gerinti, visų pirma tas, kurios susijusios su PTĮ ir jų poreikiais finansuoti mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą technologinėms naujovėms vystyti. Be vyriausybės taikomų priemonių, bankai, įskaitant Europos investicijų banką (EIB), glaudžiai bendradarbiaujantį su partneriais visoje Europoje, ir privatus nuosavas kapitalas taip pat gali suvaidinti svarbų vaidmenį.

3.9 EESRK su dideliu susidomėjimu susipažino su Komisijos komunikate „Bendrijos Lisabonos programos įgyvendinimas: MVĮ augimo finansavimas — Europos pridėtinės vertės suteikimas“⁽¹³⁾ pateiktomis gairėmis. Reikalingas patogus tiltas tarp finansinių institucijų bei privataus kapitalo fondų ir MVĮ.

„Prisirišimo“ ir „atsiskyrimo“ padariniai

3.10 Priklausomybė nuo stambių vartotojų yra pagrindas susirūpinti, ypač vienos pramonės regionuose, kai PTĮ yra priklausomos (arba nepriklausomos) nuo tiekimo grandinių. Bendradarbiaudamas su stambiais įmonėmis tiekėjas dažnai turės laikytis reikalaujamos technologijos. Tiekimas vienam dideliam klientui gali įpareigoti tiekėją taikyti vieną konkrečią technologiją.

⁽¹³⁾ COM(2006) 349 final, kurį išnagrinėjo Komisija savo informacinio pranešimo, pavadinto „Verslo potencialas, ypač MVĮ (Lisabonos strategija)“ (INT/324, ruošiamas), informacinio pranešimo ribose. Šis pranešimas yra dalis darbo, atlikto reaguojant į 2006 m. kovo 23-24 d. Europos Vadovų Tarybos prašymą, pateiktą EESRK (pirmininkaujantis valstybės išvadų 12 punktą), kad jis 2008 m. pradžioje parengtų pranešimo santrauką, palaikant partnerystę dėl augimo ir užimtumo.

3.11 Panašiai gali atsitikti nepriklausomiems tiekėjams, nes jie neturi priemonių, reikalingų patekti į papildomas rinkas ir dalyvauti kitose tiekimo grandinėse arba tinkluose.

3.12 Tačiau stambios įmonės nenori būti visiškai priklausomos nuo vieno tiekėjo, nors taip kartais atsitinka. Buvo atvejų, kai stambieji automobilių gamintojai pageidauja turėti vieną tiekėją, kuris atliktų mokslinius tyrimus ir galutiniam produktui kurtų ir gamintų naujas sudedamąsias dalis ir sistemas. Tačiau tiekėjų konkurencija dažnai yra nuožmi.

3.13 Kai kuriais atvejais, daugiausiai automobilių pramonėje, buvo pastebėta, kad techninio vystymo išlaidos buvo perkliamos tiekėjui, kuris taip pat buvo prašomas dalintis žiniomis su konkurentais. Tai gali būti problema ypač monopolijos neturintiems tiekėjams.

3.14 „Prisirišimo“ ir „atsiskyrimo“ poveikis yra linkęs plėstis, nes IRT programų skaičius didėja, nors minimas poveikis būdingas ne vien tik IT. Dažnai licencijas sunku įsigyti. Viena vertus, standartizacijos ir sąveikumo trūkumas ir, kita vertus, nepakankamas atviro šaltinio technologijos naudojimas kliudo investicijoms.

3.15 Šiuo atveju (žr. 3.6 punktą) bendradarbiavimas ir susigrupavimas taip pat gali padėti įveikti trūkumus, atsirandančius iš pirmiau minėtų procesų, ypač vienos pramonės regionuose.

Intelektinės nuosavybės teisės (INT)

3.16 Intelektinė nuosavybė yra itin svarbi⁽¹⁴⁾. INT apsauga iškelia ypatingą uždavinį PTĮ, kurių daugelis yra mažos ir vidutinės įmonės. Problemos, su kuriomis susidūrė šios įmonės, finansuodamos mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą, apskritai jau buvo primintos ir reikalai neturėtų būti bloginami sukuriant padėtį, kai rezultatais pasinaudoja konkurentai.

3.17 Patentai vaidina gyvybiškai svarbų vaidmenį. Daugelyje nuomonių EESRK išreiškė didelį susirūpinimą dėl „pasikartojančių nesėkmingų bandymų įvesti Bendrijos patentą“, kurios sumažino ES mokslinių tyrimų politikos patikimumą ir neleido paskatinti „mokslinių tyrimų naujovių gerinti konkurencingumą“⁽¹⁵⁾. Nesėkmingas bandymas imtis šio svarbaus klausimo labai pabrangina naujovių apsaugą (ypač kai lyginama su JAV ir Japonija), iš tikrųjų padaro jas neįperkamas PTĮ.

⁽¹⁴⁾ Žr. 2 priedo 16 punktą, kur kalbama apie INT piktnaudžiavimą ir klasuojamą automobilių tiekimo srityje.

⁽¹⁵⁾ Žr. nuomonės CESE 89/2007 (dar neskelbta OL), 1.1.4 punktas, ir CESE 729/2006 (OL C 195, 2006 8 18), 3.3.4 punktas.

3.18 Brangias INT apsaugos procedūras vis labiau apsunkina neveiksmingumas, dažnai atsirandantis dėl to, kad netaikomi teisės aktai. Kalbant apie prekybinius santykius su Kinija, klastojimas turi būti laikomas prioritetiniu klausimu. Dėl šios klastojimo problemos daug aukštosios technologijos įmonių nelinkę didinti savo investicijų Kinijoje arba net jų atsisako ⁽¹⁶⁾.

3.19 2 priede iliustruojamas INT piktnaudžiavimo ir klastojimo mastas automobilių atsarginių dalių srityje.

Pasinaudojimas naujomis galimybėmis: igūdžių ir verslumo svarba

3.20 Specializuotos PTĮ turi savo privalumus. Atsiranda naujų galimybių pereiti nuo plataus masto operacijų prie decentralizacijos ir sukurtų pagal užsakymą nuostatų su sąlyga, kad taip pat yra formuojami atitinkami igūdžiai.

3.21 Verčia susirūpinti tai, kad visoje Europoje dauguma baigusiujų aukštąsias mokyklas teikia pirmenybę darbui stambiose bendrovėse. Egzistuoja akivaizdus poreikis skatinti žmones dirbti PTĮ gerinant karjeros perspektyvas. Problema dėl PTĮ yra ypač rimta, kadangi bendras baigusiujų aukštąsias mokyklas skaičius yra nepakankamas, pvz., inžinerijos srityje.

3.22 Vadinamoji „dvejopo mokymo sistema“ — mokymasis ir darbas, — šiuo metu egzistuojanti kai kuriose valstybėse narėse, pvz., Vokietijoje, Austrijoje ir Liuksemburge („*duale Ausbildung*“), gali būti labai vertinga PTĮ.

3.23 Darbuotojų kvalifikacijos ir igūdžių gerinimas yra būtinas; patys žmonės ir įmonės gali padėti kurti standartus ⁽¹⁷⁾. Šiuo požiūriu gali būti naudingas darbo vietos aplinkos gerinimas. Šiuolaikinis žmogiškųjų išteklių valdymas, įskaitant reguliarią švietimo bei mokymo programų peržiūrą, gali padėti kurti darbo vietas. Į šiuos klausimus turi būti atkreiptas dėmesys sektoriuose, įskaitant socialinių partnerių dialogą.

⁽¹⁶⁾ NRC *Handelsblad*, vienas svarbiausių Nyderlandų laikraščių, 2006 m. lapkričio 4 d.

⁽¹⁷⁾ „Žinios turi būti identifikuojamos, igyjamoms, saugomos, gilinamos ir padalinamos siekiant padidinti firmos vertę bei efektyvumą. Tai reiškia, kad įmonės turi tapti „mokymosi organizacijomis“, o darbo vietas turi būti pakeistos į nuolatinio darbo ir mokymosi aplinką“. Šiuo tikslu KNOWMOVE projekte „sukurtas ir eksperimentiškai išbandytas žinių valdymo principas, kad galima registruoti, tvarkyti ir išsaugoti senesnių darbuotojų patirtį ir geros praktikos pavyzdžius saugykloje, prieinamoje kiekvienam įmonės darbuotojui“. (Žr. http://www.clepa.be/html/main/promo%20banner/CLEPA%20events/maintopics_KnowMove%20%20Final%20Event.htm, kurioje pristatoma konferencija „Augimo, naujovių ir užimtumo apsaugojimas kintamoje automobilių pramonėje“, kurią suorganizavo CLEPA kaip galutinio KNOWMOVE platinimo etapo dalį.

3.24 Nesukūrus tiesioginio ryšio tarp veiksmingų švietimo sistemų ir darbuotojų igūdžių kokybės negali būti iš naujo įvertinta švietimo, naujovių ir mokslinių tyrimų trikampio svarba. Šiuo požiūriu nauja ES iniciatyva „Regionų ekonominiai pokyčiai“ gali daugiausiai padėti, nes joje pabrėžiamas regioninis aspektas ir mokslinių tyrimų, technologinių igūdžių ir ekonominių grupių poveikis ⁽¹⁸⁾.

3.25 Siekiant pasinaudoti visais PTĮ siūlomais privalumais gerinant igūdžius ir verslumą, negalima nepaisyti teritorinio aspekto svarbos. Globalizacija, kuri reiškia nuolat didėjančią internacionalizavimą, kartu iškelia reikalavimą stiprinti atitinkamą regioninį artumą. Tai paskatinti gali:

- regioninės strateginės programos;
- teritorinis socialinis dialogas;
- iniciatyvos iš apačios į viršų ir regioninės partnerystės, skatinamos regioninių ypatybių;
- mokslininkų mobilumas tarp įmonių ir universitetų.

3.26 Svarbiausia yra verslumas. Jis neatsiejamas nuo kūrybiškumo ir lankstumo, t. y. gebėjimo greitai prisitaikyti prie kintančių aplinkybių. Mažos ir vidutinės įmonės turi didesnę gebėjimą reaguoti į sunkumus negu didelės. Šie veiksmi gali nemažai pasitarnauti siekiant pasinaudoti tinklų susiskaidymu ir pritaikymu individualiems poreikiams ⁽¹⁹⁾.

4. Politiniai pasiūlymai

4.1 Siekiant pagerinti papildomos vertės ir tiekimo grandinės veiksmingumą, būtina sukurti patikimą verslo aplinką PTĮ. EESRK laikosi nuomonės, kad egzistuoja dvi pagrindinės priemonės, kurios palaikys PTĮ dalyvavimą pasauliniuose tinkluose: naujo tipo **pramonės politika** (įskaitant požiūrį į sektorius) ir Septintoji pagrindų programa.

Pramonės politika

4.2 PTĮ turėtų būti sistemiškiau įtraukiamos į pramonės politikos sistemą. Komisija ir Taryba turėtų atlikti išankstinius bei tikslesnius būsimų teisės aktų poveikio aukštosios technologijos

⁽¹⁸⁾ Šią iniciatyvą, skirtą 2007-2013 m. laikotarpiui, 2006 m. lapkričio 8 d. priėmė Komisija, vadovaudamasi „Teritorinio bendradarbiavimo“ tikslu. (http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm).

⁽¹⁹⁾ Žr., pavyzdžiui, *Nematomi čempionai, 500 geriausių pasaulyje nežinomų įmonių pamokos*, Hermann Simon (Harvard Business School Press, 1996). *Nematomuose čempionuose* pateikiami daugiausiai Vokietijos pasaulinių lyderių savo rinkoje aprašymai, pvz., butelių etikečių klijavimo mašinos, geležinkelių modeliai, smilkalai, puodynių molis ir muziejų demonstraciniai stendai.

įmonėms vertinimus, pvz., techninio vystymosi ir standartų nustatymo srityje. „Pramonė“ pernelyg dažnai apsiriboja stambiomis bendrovėmis. Su PTĮ — dažnai nepastebimomis — turėtų būti tariamasi atskirai.

4.3 EESRK pabrėžia IRT svarbą PTĮ. Komitetas visiškai sutinka su Komisijos tikslais, kuriuos ji nustatė savo komunikate „Pasitikėjimo verslo verslui elektroninėmis prekyvietėmis didinimas“⁽²⁰⁾.

4.4 Komisija taip pat sukūrė Europos elektroninio verslo rėmimo tinklą, skirtą MVĮ (eBSN). EESRK sutinka su pagrindiniais eBSN tikslais, kuriais siekiama sutelkti Europos elektroninio verslo ekspertus ir dalintis patirtimi bei gera praktika.

4.5 Gyvybiškai svarbus ES pramonės politikos aspektas yra atviras dialogas apie sektorių ateities kryptis ir technologijas, kaip numatyta Europos technologijos platformose. Nors ribos tarp sektorių nyksta, į sektorius orientuotas požiūris vis dar yra gana tinkamas ir siūlo sveikintinas galimybes PTĮ.

4.6 Naujovių svarba negali būti pervertinama. EESRK remia Komisijos pasiūlymą plėsti naujovėms pritariančias rinkas, pradėdant naują svarbiausios rinkos iniciatyvą, nukreiptą į naujų pažangių produktų ir paslaugų perspektyviose srityse kūrimo bei rinkodaros palengvinimą⁽²¹⁾.

4.7 Svarbu, kad PTĮ dalyvautų technologijos platformose. Tikimasi, kad bus rasti būdai ir priemonės, leidžiančios pašalinti kliūtis šioje srityje. Turi būti nustatyta strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkė įtraukiant į ją PTĮ. Nepaisant to, tradicinės šių firmų silpnybės, pvz., tarpusavio pasitikėjimo, laiko, galimų atstovų ir dažnai strateginio susitelkimo trūkumas yra taip pat jaučiamas kasdieninėje tų platformų praktikoje.

4.8 Siekiant nustatyti strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę, ateities gamybos aukšto lygio grupę⁽²²⁾ atliko tyrimą,

⁽²⁰⁾ COM(2004) 479 final.

⁽²¹⁾ Žr. Komisijos komunikatą *Žinių taikymas praktikoje: įvairialypė ES naujovių strategija* (COM(2006) 502 final), *Naujovėms atvira, šiuolaikiška Europa* (COM(2006) 589 final) ir *Ekonominė reforma ir konkurencingumas: pagrindinės mintys iš Europos konkurencingumo 2006 m. pranešimo* (COM(2006) 697 final). Savo ruožtu CCMF rengia nuomonę savo iniciatyvą, pavadintą *Naujovės: poveikis pramonės pokyčiams ir EIB vaidmuo* (CCMI/038).

⁽²²⁾ Ateities gamybos HLG (angl. „Manufuture“) yra ateities gamybos Europos technologijos platformos vadovaujantis organas, pradėjęs veiklą 2004 m. gruodžio mėn. siekiant pasiūlyti strategiją, kurios pagrindas būtų moksliniai tyrimai ir naujovės, gebančios padidinti Europoje vykstančios transformacijos greitį, apsaugoti aukštos pridėtinės vertės užimtumą ir užkariauti didžiąją pasaulio gamybos pajėgumų dalį ateities žinių skatinamoje ekonomikoje. Daugiau informacijos ieškokite: <http://www.manufuture.org/platform.html>.

kuriame yra panašių idėjų dėl pokyčių, viena vertus, susijusių su naujais pridėtinės vertės produktais ir gamybos bei paslaugų junginiu, kita vertus, — su pažangiomis gamybos formomis⁽²³⁾.

4.9 Be to, „prisirišimo“ ir „atsiskyrimo“ poveikis, susijęs su tiekimo grandinėmis, dažnai slopina veiksmingą dalyvavimą platformose, kai PTĮ — net tos, kurios turi nemažą potencialą, — negali dalyvauti sąveikiuose sistemose.

4.10 EESRK laikosi nuomonės, kad turėtų būti sukurta PTĮ skirta strateginė vizija, kuri galėtų padėti apeiti kliūtis, kurios atsiranda kaip bendradarbiavimo arba nebendradarbiavimo rezultatas. Sąveikumas turėtų būti tikslas, kurį galima pasiekti:

a) *ad-hoc* iniciatyva, nukreipta į programinės įrangos tiekėjų bendradarbiavimą, kad būtų galima aptarnauti daugiau klientų;

b) mažinant reikalingų šioms įmonėms⁽²⁴⁾ įrankių kainą arba net teikiant juos nemokamai, o viso to tikslas — suteikti PTĮ galimybę aprūpinti daugiau klientų⁽²⁵⁾.

4.11 Pagal EESRK tą patį tikslą galima remti sukūriant ES forumą, skirtą PTĮ bendradarbiavimui, siekiant sujungti kūrybiškumą ir naujoves visoje Europoje.

4.12 Pagrindinis klausimas yra **palengvinti sąlygas pasinaudoti finansinėmis rinkomis**.

4.12.1 EESRK mano, kad bankai ir kiti finansiniai tarpininkai, pvz., rizikos kapitalo fondai, turėtų būti skatinami prisiimti didesnę riziką, pavyzdžiui, investuojant į aukštosios technologijos PTĮ.

4.12.2 Konkretus pavyzdys būtų bandymas palengvinti PTĮ sąlygas pasinaudoti kapitalo rinka ir privačiu kapitalu sutrumpinant ilgus kūrimo bei atsipirkimo laikotarpius. Šiame kontekste

⁽²³⁾ Savo ataskaitoje, išleistoje 2006 m. rugsejo mėn. (tik anglų kalba), ateities gamybos aukšto lygio grupė įrodinėja, kad kadangi yra paklausa gaminamiems pagal užsakymą produktams su trumpais pristatymo terminais, verslas turi persiorientuoti nuo fizinių produktų projektavimo ir pardavimo prie produktų ir paslaugų, kurios sujungtos galėtų patenkinti vartotojų ir tiekimo sistemos poreikius, kartu sumažinant bendras tarnavimo laiko išlaidas ir poveikį aplinkai (žr. 4 punktą, 15 psl.). *Naujoviška gamyba* „apima naujus verslo modelius, naujus „gamybos inžinerijos“ būdus ir galimybę gauti pelną iš naujoviškos gamybos mokslų bei technologijų“ (vykdomasis apibendrinimas, 9 psl.). „*Tinklinė ir integruota gamyba* pakeičia tradicinę procesų seką su sudėtingais gamybos tinklais, kurie dažnai veikia vienu metu daugelyje įmonių ir šalių (5 punktą, 15 psl.)“.

⁽²⁴⁾ Pateikiamas pavyzdys yra *Skaitmeninio verslo ekosistemos*.

⁽²⁵⁾ Du sėkmingi pavyzdžiai yra *universalios diagnostikos mašina*, kuri padaro garžus sąveikius, ir GSM, kurios sėkmė susijusi su tuo, kad pačioje pradžioje pramonė susitarė dėl pagrindinių formatų, standartų ir mainų metodų.

Europos investicijų bankas (EIB) ir Europos investicijų fondas (EIF) turėtų būti skatinami sudaryti geresnes sąlygas pasinaudoti rizikingo skolinimosi instrumentais, rizikos kapitalu ir garantijų programomis ⁽²⁶⁾.

4.12.3 EESRK tiki, kad finansinės institucijos, tokios kaip EIB, gali vaidinti didesnę rėmimo vaidmenį, ypač konsorciame, kuris apima vietinius bankus, gerai žinančius savo regiono įmones.

4.12.4 Naujo tipo pramonės politikos ir pramoninių bei mokslinių tyrimų partnerysčių požiūriu EIB kartu su mokslinių tyrimų generaliniu direktoratu šiuo metu rengia naują jungtinę finansinę priemonę, vadinamą rizikos pasidalinimo finansine priemone (angl. RSFF). Jos tikslas — pagerinti sąlygas pasinaudoti skolos finansavimu, ypač privataus sektoriaus moksliniams tyrimams ir su tuo susijusiai veiklai esant aukštesniam negu vidutinis rizikos faktoriui, kurio neapima rinka.

4.13 Už **mokesčių politiką** yra atsakingos valstybės narės. Nepaisant to, ES lygiu reikėtų aptarti pageidaujamas mokesčių priemones, nukreiptas į Europos įmonių padėties stiprinimą pasauliniuose pridėtinės vertės ir tiekimo tinkluose.

4.14 ES privalo į savo **prekybos politikos** tikslus integruoti mažesnių ir vidutinių įmonių INT apsaugą atsižvelgdama į atsi-randančių (didelių) rinkų neobjektyvias ir nepatikimas nuostatas Europos įmonių atžvilgiu.

4.15 **Žmogiškieji** išteklių yra lemiantys. Labiau nei kada nors švietimo sistemos yra būtinas nenutrūkstamo ūkio augimo ramstis. Švietimas, profesinis mokymas ir visą gyvenimą trunkantis mokymas yra bendra asmenų, įmonių, socialinių partnerių ir visuomeninių institucijų atsakomybė ⁽²⁷⁾.

4.16 Socialinių partnerių diskusijose sektoriuose turėtų būti svarstomas profesinių kvalifikacijų pažangai pritaikytų mokymo programų tobulinimas, įskaitant mokymų programų, skirtų reikalingai profesinei kvalifikacijai įgyti, vystymą. Jose taip pat turėtų būti atsižvelgiama į pramonės permainų regioninį aspektą ir ES iniciatyvą „Regionų ekonominiai pokyčiai“ ⁽²⁸⁾.

⁽²⁶⁾ MVĮ turi būti palengvintos sąlygos pasinaudoti naujomis finansavimo galimybėmis, siūlomomis konkurencingumo ir naujovių programoje (CIP), nuosavo kapitalo ir garantijų požiūriu, kuriai vadovauja Europos investicijų fondas (EIF), taip pat ir naujoje iniciatyvoje, kurioje vykstant bendradarbiavimui tarp EIF ir DG Regio (JEREMIE), skirtoje pagerinti sąlygas naudotis finansavimu MVĮ, veikiančiose regioninės plėtros zonose.

⁽²⁷⁾ ES struktūriniai fondai (daugiausiai Europos socialinis fondas) ir programos (pavyzdžiui, Visą gyvenimą trunkantis mokymasis, 2007-2013 m.), remia strateginį požiūrį, nukreiptą į žmogiškojo ir fizinio kapitalo stiprinimą. Be to, Europos globalizacijos padarinių fondas (EFG) yra sukurtas tam, kad teiktų papildomą paramą darbuotojų, kurie liko be darbo dėl didelių pokyčių pasaulinės prekybos struktūroje, perkvalifikavimo ir darbo paieškos srityje.

⁽²⁸⁾ Žr. 18 išnašą.

Septintoji pagrindų programa

4.17 Septintojoje pagrindų programoje, kuri susijusi su naujo tipo pramonės politikos tikslais, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas sąsajoms su mažomis ir vidutinėmis įmonėmis, įskaitant atitinkamą RSFF priemonės, sukurtos bendromis pastangomis su EIB, naudojimą ⁽²⁹⁾. Pažangiuose IRT projektuose, finansiškai remiamuose pagal Septintąją pagrindų programą, PTĮ dalyvavimas yra svarbiausias siekiant suteikti joms galimybę prisijungti prie pažangių tinklų ir įsijungti į bendradarbiavimo procesą.

4.18 EESRK požiūriu, Septintoji pagrindų programa gali prisidėti prie nenutrūkstamos naujovių politikos kūrimo įtraukiant glaudžius žinių centrų (universitetų, technologijos institutų, profesinio mokymo mokyklų) ryšius su pramonės veikla. Pridėtinės vertės ir tiekimo grandinės arba tinklai yra būtini tokiai politikai, nes programa yra skirta padėti kurti naujus „išplėstinus produktus“ (kitais vadinamus „produktais ir (arba) paslaugomis“ arba „produktais, apimančiais paslaugas“) ir naujus procesus. Viso to tikslas — sukurti vieną veikiančią tinklą Europoje, kuris būtų naudingas ir PTĮ.

4.19 EESRK pažymi, kad sunku sudominti mažas ir vidutines įmones MTTP programomis, nes biurokratinės procedūros užtrunka ne mažiau kaip vienerius metus ir yra pernelyg ilgos šioms įmonėms.

4.20 Būtų labai naudinga sukurti tinkamas sąlygas stiprioms tinklo įmonėms su skaidriomis jungiamosiomis struktūromis plėtoti. EESRK pritaria, kad Septintoji pagrindų programa turėtų padėti sistemingai vystyti optimalaus tinklo schemas ir operacijas, veikiančias dinamiškoje ir sudėtingoje pramoninėje aplinkoje.

4.21 Taip pat turėtų būti skatinamas logistikos ir tiekimo grandinės struktūrų kūrimas strateginiu ir veiklos vykdymo lygiu.

4.22 Atskirų technologijos pramonės sričių, kurios fiziškai yra priklausomos nuo Europos mokslinių tyrimų programos gali padėti didinti tvarų našumą ir veiksmingumą siekiant išlaikyti konkurencinį pranašumą.

4.23 Tarp daugelio kitų aspektų, į kuriuos turi atsižvelgti verslo įmonės, siekdamos pasinaudoti visais ES mokslinių tyrimų programų privalumais, yra atitinkamų tinklų sukūrimo svarba. Nors šiuo metu PTĮ apie tai nemąsto, įmonių bendradarbiavimas dar nepradėjus konkuruoti gali pasirodyti labai naudingas; tas pats pasakytina ir apie bendradarbiavimo santykių rėmimą.

⁽²⁹⁾ Siekiant sukurti į didesnę riziką orientuotus finansinius produktus, EIB dabar dirba naujo jungtinio finansinio instrumento, vadinamo rizikos pasidalinimo finansine priemone (RSFF), srityje kartu su Komisija (mokslinių tyrimų generaliniu direktoratu). Jo tikslas yra pagerinti sąlygas pasinaudoti skolos finansavimu, ypač privataus sektoriaus moksliniams tyrimams ir su tuo susijusiai veiklai, esant aukštesniam negu vidutinis rizikos faktoriui, kurio neapima rinka. RSFF bus priimanamas legaliems gavėjams, nepaisant jų dydžio ir nuosavybės. Ši priemonė taip pat remia Europos mokslinių tyrimų iniciatyvas, pvz., mokslinių tyrimų infrastruktūras, Europos technologijos platformas (ETP), jungtines technologijos iniciatyvas arba projektus, vykdomus pagal Eureka.

4.24 Taigi, Septintąją pagrindų programa siekiama prisidėti prie į žinias orientuotos pramonės, besivadovaujančios Europos standartais, kurie yra svarbūs siekiant bendradarbiavimo, susijungimo ir sąveikumo.

4.25 EESRK mano, kad Septintojoje pagrindų programoje siūlomos didelės galimybės, leidžiančios pagerinti papildomos vertės ir tiekimo tinklų produktyvumą, ir ragina suinteresuotus subjektus užtikrinti jos visišką įgyvendinimą. Tai susiję ne tik su

technologijomis, kurios pagerina tinklo sąveikumą (daugiausiai IRT), bet ir su kitomis suteikiančiomis galimybėmis technologijomis, pvz., nanotechnologijomis.

4.26 Kartu su plėtra pramonės politikos srityje, Septintojoje pagrindų programoje taip pat yra svarbios *regionų ir vietos* sąlygos bei veiksmi, ypač susiję su PTĮ bendradarbiavimu su didelėmis įmonėmis, gretimais universitetais, technologijos institutais ir profesinio mokymo centrais ⁽³⁰⁾.

2007 m. balandžio 25 d., Briuselis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

Pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁰⁾ Žr. EESRK nuomonę *Pramonės pokyčių teritorinis valdymas: socialinių partnerių vaidmuo ir konkurencingumo bei naujovių programos indėlis* (CCMI/031 — CESE 1144/2006; OL C 318, 2006 12 23), ypač jo skyrius: 1 (Išvados ir rekomendacijos) ir 4 (Integruotas teritorinis požiūris (ITP) ir numatymo sistemos, skirtos vietiniams ir regioniniams moksliniams tyrimams bei naujovėms).